

Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Teie 07.10.2021 nr 1.1-10.1/6975-1

Meie 28.10.2021 nr 4/212

Arvamuse avaldamine määruse „Taaste- ja vastupidavuskava elluviimise korraldus ja toetuse andmise üldtingimused“ eelnõu kohta

Lugupeetud Keit Pentus-Rosimannus!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Rahandusministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust Vabariigi Valitsuse määruse „Taaste- ja vastupidavuskava elluviimise korraldus ja toetuse andmise üldtingimused“ eelnõu (edaspidi: Eelnõu) kohta. Kaubanduskoda esitab järgnevalt oma kommentaarid ja ettepanekud Eelnõu kohta.

1. Eelnõu § 2 lg 4

Eelnõu § 2 lg 4 on sõnastatud järgmiselt:

„(4) Toetusest rahastatud objektidele tuleb tagada ligipääsetavus vastavalt objektile kehtivatele erinõuetele või standardile, sõltumata toetatava tegevuse eesmärgist ja laadist.“

Kaubanduskoda üldiselt toetab põhimõtet, et toetuse andmise üldiseks põhimõtteks on ligipääsetavuse nõue. Ehitiste/rajatiste ning e-keskkondade osas on seletuskirjas viidatud konkreetsetele normidele. Samas teiste teenuste osas ei ole seda tehtud. Seetõttu tekkis meil küsimus, kas iga toetatava tegevuse puhul kehtivad ligipääsetavuse nõuded. Näiteks kui riik rahastab teadus- ja arendustegevusega või innovatsiooniga seotud projekti, siis võib tekkida küsimus, et millised on selles valdkonnas ligipääsetavuse nõuded.

Kaubanduskoja ettepanek:

Palume õigusselguse tagamiseks täpsustada seletuskirjas, milliseid ligipääsetavuse nõudeid tuleb järgida juhul, kui toetatav tegevus ei ole seotud ehitiste, rajatiste ega e-keskkondadega.

2. Eelnõu § 4

Eelnõu § 4 sätestab taastekava koostamise ja rakendamise seotud asutused ning nende ülesanded. Eelnõu kohaselt on kuni neljal erineval riigiasutusel õigus viia toetust saanud ettevõtja juures läbi kontrollid.

Kaubanduskoja ettepanek:

ESTONIAN CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY / ЭСТОНСКАЯ ТОРГОВО - ПРОМЫШЛЕННАЯ ПАЛАТА
TOOM-KOOLI 17, 10130 TALLINN / REG NO 80004733 / TEL: +372 604 0060 / KODA@KODA.EE / WWW.KODA.EE / WWW.ENTERPRISE-EUROPE.EE

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA ON SUURIM ETTEVÕTJAJD ESINDAV ORGANISATSIOON EESTIS, Kuhu kuulub ligi 3500 ettevõtet, kellest enamik on väikese- ja keskmise suurusega. KAUBANDUSKOJA LIIKMED ANNAVAD ÜLE 40 PROTSENDI EESTI ETTEVÕTETE KÄIBEST, LIGI 40 PROTSENTI PUHASKASUMIST JA TASUVAD ÜLE 40 PROTSENDI RIIKLIKEST MAKSUDEST. KAUBANDUSKODA ESINDAB JA KAITSEB KÕIGI ETTEVÕTJATE ÜHISHUVE NING ON MITTERIIKLIK JA APOLIITILINE ORGANISATSIOON.

Palume eelnõus või vähemalt seletuskirjas täpsustada, milliseid kontrolltegevusi ning mis tingimustel võivad riigiasutused ettevõtja juures kohapeal läbi viia. Vältida tuleks olukorda, kus toetust saanud ettevõtjat kontrollib kohapeal mitu erinevat riigiasutust.

3. Eelnõu § 5 lg 1 p 2

Eelnõu § 5 lg 1 p 2 on sätestatud järgmiselt:

„(1) Toetuse saaja peab vastama järgmistele nõuetele:
2) tema toetatava tegevusega seotud majandustegevus ei ole lõppenud ega peatunud, kui toetuse saaja tegeleb majandustegevusega;“

Seletuskirjas (lk 4) on toodud välja, et see nõue on seotud toetuse saaja haldus- ja toimimissuutlikkuse nõudega, mis on hõlmatud vastavas valdkonnas tegutsemise lubadega ehk taotlejal peab olema täidetud majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse tähenduses tulenevad nõuded ettevõtlusega tegelemisel. Lisaks on kirjas, et nõude täitmist kontrollitakse majandustegevuse registrist.

Kaubanduskojale jääb ebaselgeks, kuidas kontrollitakse nõude täitmist olukorras, kus ettevõtja ei ole registreeritud majandustegevuse registris ning registrisse kandmise kohustust ei tulene ka ühestki õigusaktist. Kas sellisel juhul ei ole ettevõtjal võimalik toetust taotleda? Leiame, et ka muul viisil on võimalik kindlaks teha, et ettevõtja majandustegevus ei ole lõppenud ega peatunud.

Kaubanduskoja ettepanek:

Palume seletuskirjas muuta § 5 lg 1 p 2 kohta antud selgitusi selliselt, et kui ettevõtja ei ole kantud majandustegevuse registrisse ja sellist kohustust ei tulene ka õigusaktist, siis on ettevõtjal ikkagi võimalik toetust taotleda. Majandustegevuse lõppemist või peatumist peab olema võimalik kindlaks teha ka muul viisil.

4. Eelnõu § 6 lg 2

Eelnõu § 6 lg 2 on sätestatud järgmiselt:

„(2) Ministeerium hindab esitatud investeerimisprojekti jätkusuutlikkust ja vastavust taastekavale ning kontrollib selle vastavust määrusest, seadusest või muust õigusaktist tulenevatele nõuetele.“

Meile jääb hetkel ebaselgeks, mida mõeldakse viidatud sättes jätkusuutlikkuse all. Kas "ei kahjusta oluliselt" kriteeriumide analüüs tõendab ka jätkusuutlikkust või lisanduvad jätkusuutlikkuse tõendamiseks veel mõned nõuded.

Kaubanduskoja ettepanek:

Palume eelnõus või vähemalt seletuskirjas selgitada, mida täpsemalt on peetud silmas jätkusuutlikkuse all.

5. Eelnõu § 8 lg 2

Eelnõu § 8 lg 2 sisaldab loetelu toetuse andmise tingimuste määruse miinimumnõuetest.



Kaubanduskoja ettepanek:

Palume Eelnõu koostajatel kaaluda ettepanekut täiendada Eelnõu § 8 lg 2 punktiga 22 selliselt, et teatud rahalise piiri ületamisel on kohustus kaasata taotluse hindamisse eksperti, kes on väljastpoolt vastutavat ministeeriumit, koordineerivat asutust, auditeeritavat asutust ning elluviijat. Lisaks võiks kehtestada sellisele eksperdile teatud nõuded tema kvalifikatsioonile või kogemusele. Ettepaneku eesmärk on suurendada hindamise objektiivsust ja asjatundlikkust ning tagada võrdsed võimalused kõigile taotlejatele.

6. Eelnõu § 8 lg 2 p 4

Eelnõu § 8 lg 2 p 4 on sõnastatud järgmiselt:

„(2) Toetuse andmise tingimuste määruks sätestatakse vähemalt:

4) riigiabi või vähese tähtsusega abi andmise puhul abi andmise tingimused ja viide riigiabi või vähese tähtsusega abi andmist reguleerivale Euroopa Liidu õigusaktile või Euroopa Komisjoni otsusele;“

Kaubanduskoja küsimus:

Kas saame viidatud sättest õigesti aru, et jätkuvalt on lubatud ka olukord, kus toetuse andmise määruks sätestatakse nii riigiabi kui ka vähese tähtsusega abi kasutamise võimalused? Kui mitte, siis palume eelnõu sõnastust muuta, et selline lahendus oleks võimalik.

7. Eelnõu § 9 lg 6 p 3

Eelnõu § 9 lg 6 p 3 on sõnastatud järgmiselt:

„(6) Lõike 5 punktis 2 nimetatud ettemakse tingimuse rakendamisel võib nõuda garantiid, mis peab vastama järgmistele tingimustele:

3) garantii katab kogu ettemakse summa;“

Kaubanduskoja ettepanek:

Kui viidatud sätte sõnastus võimaldab nõuda garantiid ka ulatuses, mis ületab kogu ettemakse summa, siis teeme ettepaneku seada eelnõus või vähemalt seletuskirjas mõistlik ülempiir garantii suurusele, et mitte võimaldada kehtestada ebamõistlikku garantii tingimust.

8. Eelnõu § 9 lg 7 p 6

Eelnõu § 9 lg 7 p 6 on sõnastatud järgmiselt:

„(7) Elluviija või § 4 lõikes 3 nimetatud asutus võib toetuse maksmise või ettemakse tegemise peatada või maksmisest keelduda, kui:

6) Euroopa Komisjon on teinud otsuse toetuse makse peatamise või toetuse maksest keeldumise kohta.“

Seletuskirjas (lk 12-13) on toodud välja, et Euroopa Komisjonilt toetuse mittelaekumine ei tähenda automaatselt riigisisest toetuse maksete peatamist, kuid otsustaja võib sellise otsuse teha, kui: 1) tegevusi ellu viiva asutuse (nt elluviija) tööprotsesside puudused või toetust saanud projekti suhtes ilmnevad niivõrd olulised asjaolud, et toetuse maksete jätkamine võib tähendada olulise finantskahju tekkimist; 2)

riigieelarveliste vahendite piiratuse tõttu ei ole võimalik siseriiklikult riigieelarveliste vahendite arvelt maksetega jätkata.

Kaubanduskoda mõistab, et tegemist on erandliku sättega ja praktikas ei pruugita seda sätet üldsegi kasutada. Samas tekitab see sätte ettevõtjate hulgas segadust ja vähendab investeerimiskindlust ettevõtjate jaoks, kes taotlevad toetust, mida Eesti rahastab taaste- ja vastupidavusrahastust. Näiteks kui Eesti pakub ettevõtjatele toetust digipöörde või rohepöörde elluviimiseks, siis ei pea me mõistlikuks lahendust, et riik keeldub hiljem ettevõtjale, kes täitis toetuse saamise tingimusi, toetuse väljamaksmisest põhjusel, et Euroopa Komisjon on teinud otsuse makse peatamise või toetusest keeldumise kohta. Kui Euroopa Komisjon on sellise otsuse teinud, siis peaks Eesti maksma toetust riigieelarvest vähemalt nendele toetuse taotlejatele, kes on kulutused juba teinud ja täitnud muid toetuse saamise tingimusi.

Kaubanduskoja ettepanek:

Jätta Eelnõust välja § 9 lg 7 p 6 või muuta viidatud sätte sõnastust selliselt, et seda ei kohaldataks juhul, kui toetuse saajaks on äriühing.

9. Eelnõu § 11 lg 1 p 5

Eelnõu § 11 lg 1 p 5 on sõnastatud järgmiselt:

„(1) Elluviija, § 4 lõikes 3 nimetatud asutus või § 6 lõikes 4 nimetatud juhul ministeerium nõuab projektile eraldatud toetuse tagasi proportsionaalselt rikkumise ulatusega ning teeb täieliku või osalise taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise otsuse järgmistel juhtudel:

5) taastekavas kokku lepitud reformi või investeeringu tulemustest või elluviimisest on loobunud.“

Mõistame, et kui Euroopa Komisjon või Eesti riik loobub taastekavas kokku lepitud reformi või investeeringu tulemustest või elluviimisest, siis tuleb Eestil Euroopa Komisjonilt saadud raha tagasi maksta. Samas juhime tähelepanu sellele, et viidatud sättega võib tekkida ka olukord, kus ettevõtja peab Eesti riigile toetuse tagasi maksma, sest Eesti või Euroopa Komisjon on loobunud teatud reformi elluviimisest või Eesti ei ole täitnud investeeringu tulemusi. Näiteks kui Eesti näeb ette toetusmeetme rohepöörde toetamiseks ning ettevõtja saab rahalist toetust, siis me ei pea mõistlikuks lahendust, et kui Eesti või Euroopa Liit loobub rohepöörde elluviimisest taasterahastu abil või Eesti ei täida investeeringu tulemusi, siis tuleb ettevõtjal hiljem toetus riigile tagasi maksta, kuigi ettevõtja on täitnud toetuse saamise tingimusi.

Kaubanduskoja ettepanek:

Jätta Eelnõust välja § 11 lg 1 p 5 või muuta viidatud sätte sõnastust selliselt, et ettevõtjalt ei saaks talle makstud toetust tagasi nõuda, kui ettevõtja ei ole rikkunud toetuse andmise tingimusi.

10. Eelnõu § 13 lg 3

Eelnõu § 13 lg 3 on sõnastatud järgmiselt:

„(3) Taastekava rakendamisega seotud asutuste ametnikel, töötajatel ja ülesannete täitmisse kaasatud isikutel on keelatud nii teenistus- või töösuhte ajal kui ka pärast seda



avaldada ülesannete täitmise tõttu teatavaks saanud riigi- ja ärisaladust, salastatud välisteavet, teiste inimeste perekonna- ja eraellu puutuvaid andmeid ning muud asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud teavet.“

Oleme saanud viimasel ajal ettevõtjalt tagasisidet, et esinenud on palju juhtumeid, kus teave on tunnistatud asutusesiseseks kasutamiseks, kuigi selleks puudub õiguslik alus. Seetõttu peame oluliseks, et asutusesiseseks kasutamiseks ei tunnistataks igasugust toetustega seotud teavet. Näiteks ei tohiks asutusesiseseks kasutamiseks tunnistada vähemalt ettevõtjate puhul toetuse saajaid ja toetuse suuruseid. See info peab igal juhul avalikkusele kättesaadav olla.

Kaubanduskoja ettepanek:

Kui teatud teave on tunnistatud asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks, kuid selleks puudub õiguslik alus ning teabe mitteavalikustamiseks ei esine mõnda muud Eelnõu § 13 lg-s 3 sisalduvat alust, siis peab ametnikel, töötajatel ja ülesannete täitmisse kaasatud isikutel olema lubatud vastavat teavet avalikustada.

11. Eelnõu § 13 lg 7

Eelnõu § 13 lg 7 on sõnastatud järgmiselt:

„(7) Lõikes 5 nimetatud andmeid ja dokumente säilitatakse originaalide või originaalide tõestatud koopiade kujul või üldtunnustatud andmekandjatel, sealhulgas originaaldokumentide elektrooniliste versioonide või üksnes elektroonilises versioonis eksisteerivate dokumentide kujul.“

Kaubanduskoja ettepanek:

Palun täpsustage vähemalt seletuskirjas, mida on viidatud sättes mõeldud originaalide tõestatud koopiade all. Näiteks kui isik on teinud elektroonilise koopia paberarvest, siis kas selline dokument on Eelnõu kohaselt nõuetele vastav.

Loodame, et peate võimalikuks Kaubanduskoja kommentaare ja ettepanekuid arvesse võtta.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Koostanud: Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070